

En dramatisk Aften paa Vejen Kro i 1738

Mens Skænderiet og Skyderierne fandt Sted, smugledes en Drift Stude over Toldgrænsen

Artikel fra Jyllands-Posten 31. December 1957

En aften i april 1738 var tre vadstedsridere, der havde til opgave at hindre smugleri over toldgrænsen ved Kongeaaen, søgt ind i Vejen krostue, hvor de bænkedes sig blandt et allerede tilstedeværende selskab, bl. a. Lars Iversen og Nis Jepsen, begge fra Vejen, samt kromanden Hans Nielsen.

Disse vadstedsridere var almindeligvis ikke velset blandt Kongeaaegnens beboere, der næsten alle var eller havde været smuglere. De mange beretninger om dristigt gennemførte smuglerier var gennem aarhundreder et yndet samtalestof; ganske vist var det ulovligt at smugle, men efter sund folkelig tankegang var det her loven, der tog fejl. Paa den anden side var lovens haandhævere, vadstedsriderne, skønt selv af bondestanden, bevidste om deres myndighed, færdedes til hest og var udrustet med sabel og pistol.

Efter at de tre toldkarle denne aprilaften havde nydt et ukendt antal opstrammere, kom kromanden Hans Nielsen i skænderi med Nis Jepsen, der blev kaldt skjælm, fik sin hue slaet af og blev rykket i haaret. Dette havde Nis Jepsen fundet sig i uden modværg, og dette fik vadstedsriderne til at spørge den overfaldne, om han virkelig ville finde sig i en saadan behandling og tage mod skældsord og hug. Da denne opfordring til slagsmaal ikke virkede, begyndte de at drille Nis Jepsen. De beskyldte ham for at have skaaret hale og manke af folks heste.

Nu tog kromanden imidlertid Nis Jepsens parti og sagde, at vadstedsriderne selv ikke var bedre; hermed var situationen i Vejen Krostue endelig saa tilspidset, at et virkeligt slagsmaal maatte igang. Det begyndte med, at vadstedsrider Niels Sørensen Becker sprang op og raabte: "Da skal jeg diævelen regere dig, din hundsfot!" hvormed han rakte over bordet og gav kromanden en ørefigen paa begge sider af hovedet. Hans Nielsen gjorde intet til modværg, men rejste sig og gik sammen med Lars Iversen ind i sit sengekammer ved siden af krostuen, mens Nis Jepsen samtidig forlod krostuen og gik hjem.

Mens de nu sad i sengekammeret, "kastede de ord til hinanden", dvs. at de raabte gennem den lukkede dør. Vadstedsriderne forlangte, at de skulle komme ud, ellers ville de sprænge døren. Lidt efter gik kromanden og Lars Iversen tilbage til stuen og satte sig paa bænken og ville snakke sig til rette med vadstedsriderne, men det endte snart med flere ørefigen til Hans Nielsen, og Lars Iversen fik nogle slag af et piskeskaft. Herefter flygtede de to mænd igen ind i sengekammeret, mens vadstedsriderne blev siddende "og holdt sig lystige".

Nu indsaa kromanden, at han ikke længer var herre over situationen, og han og Lars besluttede at flygte ud gennem kammervinduet til haven for at hente hjælp i byen. Dette syntes trods det sene tidspunkt, hinsides midnat, at være lykkedes. Da en af vadstedsriderne noget efter var udenfor for at se til sin hest, blev han i mørket overfaldet med slag af kromanden, der "trakterede" ham med et afbrækket skovlskaft. Nu kaldte den overfaldne sine kammerater med ud. De ville skræmme modstanderne ved at affyre deres pistoler; men fængkrudtet var blevet fugtigt, saa pistolerne klikkede. De gik da hen til vinduet og i skæret fra lyset indenfor kom de nyt fængkrudt paa. Noget efter hørtes to pistolskud. Derefter begyndte en mand at jamre sig. Det var kromanden Hans Nielsen. "Aah, nu har I skudt mig, nu kan I gøre med mig, hvad I vil ... "

Hermed havde dramaet naaet sit højdepunkt. Vadstedsriderne kom i en fart paa deres heste og flygtede. Kromanden blev baaret ind, og hans bukser var vaade af blod fra et skudskaar i hoften. Han forlangte, man skulle hente to mand til at syne ham, desuden præsten, "at jeg kan tale med ham, thi jeg lever ikke". Andendagen derefter, 15. april, døde Hans Nielsen.